

Bankarski i Platni Autoritet Kosova

Shodno odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2001/35 donete 22. decembra 2001.god., O penzijama na Kosovu,

U cilju izvršenja člana 14 Uredbe UNMIK-a br. 2001/35 ("Uredba o penzijama"), po pitanju propisivanja načina za delotvorno stvaranje i osnivanje Dopunskog penzionog fonda poslodavca ("Penzioni fond").

Upravni odbor Bankarskog i Platnog Autoriteta Kosova (BPK), na sastanku održanom 25. jula 2002. god. usvojio je sledeće:

Pravilo br. 12 o osnivanju Penzionih fondova

Član 1

Polje rada i svrha ovog pravila

1.1 Polje rada

Ovo pravilo se primenjuje kod poslodavca koji osnivaju Dopunske penzione fondove poslodavca obezbeđujući penzione nadoknade svojim zaposlenima i njihovim korisnicima. Isto tako se primenjuje na zakonski entitet Penzionog fonda ustanovljen od strane poslodavca kao fond za administraciju i upravljanje penzijama i penzionim sredstvima zaposlenih. Tamo gde je ostvarljivo ovo pravilo se primenjuje i kod članova odbora direktora takvih entiteta Penzionog fonda.

1.2 Svrha pravila

Ovo pravilo naglašava odredbe člana 14. Uredbe o penzijama i propisuje određene direktive i zahteve u formiranju, stvaranju i/ili osnivanju Penzionih fondova.

Član 2

Opšte napomene

2.1 Definicije

Svi termini korišćeni u ovom pravilu definisani su i navedeni u Uredbi o penzijama i/ili kao što je dalje definisano u ovom pravilu.

"Ranija penziona nadoknada" označava odredbu u propisima o penzijama koja omogućava članu fonda koji se penzioniše pre normalnog životnog doba za penziju da započne njegovu/njenu penziju. "Ranija penziona naknada" može početi pre 60 godine starosti ili nakon 35 godina službe. Isplata "ranije penzione naknade" za života, u utvrđenom penzionom doprinosu, zahteva aktualne račune radi smanjivanja nadoknade na osnovu životnog doba penzionisanja.

“Propisi” označavaju dokument koji je definisan članom 1. u Uredbi o penzijama kojim se obavljaju upravne i administrativne funkcije penzionog rasporeda i obezbeđuje uslove i procedure za isplatu doprinosa i primanje penzija.

“Povelja” označava dokument kojim najviši upravni organ poslodavca rešava ili donosi odluke pri osnivanju i stvaranju Dopunskih Penzionog fonda u obliku upravnog fonda.

“Korisnik” je lice ili lica određena od strane člana fonda kome će se isplaćivati njegova/njena penziona naknada u slučaju da član fonda umre pre njegovog/njenog početka penzije ili tokom perioda isplate penzija do isticanja njegovih/njenih neizmirenih penzionih naknada.

“Invalidska penzija” označava podobnost za početak penziona naknade pre napunjene 65 godine za članove fonda koji boluju od utvrđenog invaliditeta definisana od strane SPGS ili propisima ili statutom koji njemu/njoj daje pravo na početak penzije ili kako će biti definisano u propisima o penzijama u skladu sa primenljivim zakonima.

“Odložena penzija” označava penzionu naknadu koja je data članu fonda nakon njegovog/njenog završavanja radnog odnosa do kojeg je došlo pre životnog doba za penzionisanje ali čiji početak je odložen do dana kad on/ona dostigne normalnu životnu dob za penzionisanje ili podobnost za ubranu penziju.

“Najveći upravni organ” poslodavca označava odbor direktora akcionarskog entiteta, zajedničkog kapitala ili udruženja, upravnog partnera u partnerstvu i/ili vlasnika svoje imovine.

“Normalna životna dob za penzionisanje” označava 65 godina starosti, a “normalna penziona naknada” označava penzionu naknadu članu fonda koja je započeta nakon što je on/ona stekao normalnu životnu dob za penzionisanje.

“Pokrovitelj” označava poslodavca koji osniva i stvara Dopunski penzioni fond poslodavca.

“Registar Penzionih fondova”, označava knjigu ili registar koji vodi BPK i koji sadrži listu svih Penzionih fondova sa dozvolom, njihovih pokrovitelja i zajedničkih pokrovitelja i njihovih posebnih propisa.

“Stečeno pravo” člana fonda označava udeo ili naknadu članu fonda ili korisniku u smislu sredstva Penzionog fonda kojih ne može biti lišen ili izgubiti ali čije pravo na korišćenje i primanje naknade nastaje samo kada član fonda dostigne normalnu životnu dob za penzionisanje, životnu dob za ranije penzionisanje, utvrđeni invaliditet ili dođe do smrti člana fonda.

Član 3

Osnivanje Dopunskih penzija (Penzionog fonda) poslodavca

3.1 Opšti zahtevi

a) Poveljom izvršenom od strane poslodavca a kojom se finansira Penzioni fond osniva se Penzioni fond. Povelja će, između ostalog, tačno odrediti:

1. Stvaranje nezavisnog, neprofitabilnog entiteta Penzionog fonda u obliku fonda za upravljanje i radi upravljanja i administracije penzionog rasporeda i penzionih sredstava.

2. Broj odbora direktora entiteta Penzionog fonda, koji nije manji od 3 ili više od 5 a koji će delovati kao poverenici penzionih sredstava i biti zaduženi za celokupnu administraciju i upravu Penzionog fonda.

3. Odbor direktora biće sačinjen od članova imenovanih od strane pokrovitelja i članova koji predstavljaju članove fonda. Povelja će naglasiti način na koji se članovi odbora direktora biraju. Članovi koji predstavljaju članove fonda moraju činiti većinu. Ako postoji sindikat radnika koji predstavlja zaposlene, predstavnici člana fonda mogu biti imenovani od strane sindikata. Ako nema sindikata radnika, u povelji mora biti naveden drugi mehanizam za izbor ili imenovanje predstavnika članova fonda. Ako se biraju članovi, treba se koristiti jednostavna procedura izbora određena da smanji troškove.

4. Dokumentacija naimenovanja članova prvog odbora direktora biće podneta u BPK, overena od strane pokrovitelja Penzionog fonda i sindikata radnika, ako je ostvarljivo. Kvalifikacija članova odbora direktora su prethodno podnete na odobrenje od strane BPK.

5. Kada je odbor direktora Penzionog fonda izabran ili naimenovan a članovi okvalifikovani od strane BPK, on preuzima potpunu i nezavisnu kontrolu i direkciju administracije i upravljanje Penzionim fondom.

6. Uslov ili uslovi kancelarije članova odbora direktora, procedura za njihov izbor ili naimenovanje, kvalifikacije i osnove za njihovo otpuštanje.

7. Obaveza pokrovitelja da nabavi penzione doprinose shodno relevantnim ugovorima. U skladu sa penzijama sa utvrđenim doprinosom, pokrovitelj mora da se složi da nabavi doprinose dovoljne da održe raspored finansiranja u skladu sa članom 14.11 Uredbe o penzijama kako bi u potpunosti finansirali naknade stečene nakupljene službe u periodu ne manjem od dvanaest godina.

b) Odbor direktora Penzionog fonda i pokrovitelj usvajaju propise o penzijama i preuzima informativnu kampanju u pogledu propisa i ugovora o penzijama među svim zaposlenima koji su prikladni za učešće u penzionom rasporedu.

c) Odbor direktora imenuje držaoca i upravnika sredstava, ako je ostvarljivo, u skladu sa zahtevima pravila br. 8 i 10. ovih pravila, posebno.

d) Odbor direktora zajedno sa pokroviteljem prijavljuje se za dobijanje dozvole Penzionog fonda i registraciju u BPK u skladu sa zahtevima pravila br. 1 ovih pravila.

e) Izdavanjem dozvole Penzionom fondu i potvrde o registraciji od strane BPK završava se proces stvaranja Penzionog fonda kao zakonskog entiteta.

3.2 Posebni zahtevi

a) Propisi o penzijama. Pisani dokument (zajedno sa svojom dopunom, ako je ima), potpisan od strane članova odbora direktora Penzionog fonda i pravilno ovlašćeni službenik koji predstavlja najveće upravno telo pokrovitelja, sadrži sledeće odredbe:

1. Oblik penzionog fonda (utvrđene naknade ili utvrđenog doprinosa).
2. Naziv, mesto i bankarske potreštine Penzionog fonda i pokrovitelja.
3. Procedura za izbor odbora direktora Penzionog fonda i procedure i zahtevi za održavanje sastanaka odbora, sastanci koji se održavaju barem jednom u šest meseci.
4. Uslovi za upisivanje pojedinačnih zaposlenih kao članove Penzionog fonda.
5. Profesionalne kategorije zaposlenih koji se učlanjuju u Penzionom fondu ako se ne učlanjuju svi zaposleni.
6. Procedura za nabavljanje doprinosa i obaveze poslodavca i zaposlenih (ako je ostvarljivo) da ostvare doprinos.
7. Procedura za određivanje realne metodologije koja će se koristiti u obavljanju isplata penzija utvrđene naknade.
8. Za Penzione fondove utvrđene naknade, raspored za određivanje stečenih prava članova fonda, navode da godine u službi koje se traže za nakupljeno pravo ne premašuju 5 godina; metodologija korišćena za nakupljeni obračun radi utvrđivanja sume kojom poslodavac daje doprinos zahteva da u potpunosti ispuni zahteve finansiranja Uredbe o penzijama 14.11; procedura, vreme i način, na koji će članovi fonda primiti izveštaje o stanju izvršenog upravljanja sredstvima Penzionog fonda.
9. Za Penzione fondove utvrđenih doprinosa, izveštavanje članova fonda sa potpuno stečenim pravima o svim penzionim sredstvima koja se nalaze na individualnim računima; procedure za čuvanje zapisa u skladu sa doprinosima i

obavljanjem ulaganja (dohodak ili gubitak) na individualnim računima; obaveštavanje članova fonda o sumi koja nije izmirena na njihovom individualnom računu, jednom godišnje.

10. Za Penzione fondove utvrđene naknade koji obezbeđuju ranije penzione naknade, opis realnih smanjenja koja će se napraviti radi primanja isplate ranije penzije.

11. Obaveze Penzionog fonda.

12. Izveštavanje o principima ulaganja penzionih sredstava (uključujući raspodelu sredstava, mešanje, menjanje ili druge stvari) i procedure za biranje upravnika sredstava, u suštinskom skladu sa pasusom (b) ovog podčlana.

13. Procedura za biranje držaoca i nadzor penzionih sredstava.

14. Uslovi, procedure i oblici isplate penzija članovima fonda, uključujući ako je ostvarljivo, i ranije penzione naknade, invalidsku penzionu naknadu i naknade preživelih; uslovi i suma takvih naknada i prava korisnika.

15. Uslovi i procedure za transfer ili njegovo/njeno pravo na penzionu naknadu u slučaju završavanja radnog odnosa, prava članova fonda na transfer u slučaju likvidacije ili padanja pod stečaj pokrovitelja.

16. Procedure i formalnosti koje su zahtevane u dopuni propisa.

17. Procedure koje su zahtevane pri zaključivanju Penzionog fonda.

18. Slične odredbe koje BPK može, s vremena na vreme, da zahteva.

b) Izveštaj o principima ulaganja. Ovaj član ili deo propisa sadržaće barem sledeće odredbe:

1) Kvalitetne karakteristike ulaganja radi osiguravanja bezbednosti, sigurnosti i rentabilnosti ulaganja.

2) Kvalitetan cilj vraćanja ulaganja i način na koji će cilj biti ostvaren godinu za godinom.

3) Maksimalno proporcionalno ograničenje koje se može smatrati jednom vrstom ulaganja, u skladu sa zahtevima uredbe o penzijama.

4) Maksimalno proporcionalno ograničenje koje može biti uloženo kod jednog izdavača ili jednog entiteta.

5) Vrste, modeli ili klase ulaganja u kojima se sredstva ne mogu staviti.

6) Zahtevi minimalne likvidnosti ili odredbe koje se zahtevaju od potpunog ulaganja.

7) Način na koji je obavljeno ulaganje članovima fonda i BPK objašnjava odbor direktora.

8) Upotreba stručnog saveta upravnika sredstava, planera ulaganja, finansijskih savetnika i drugih profesionalaca pri ulaganju penzionih sredstava.

9) Unutrašnji sistem ili mehanizam na osnovu kojeg član fonda može podneti svoje ulaganje, srodne komentare, predloge i način na koji odbor direktora upravlja njima.

10) Vreme, učestalost i način na koji odbor direktora pregleduje izveštaje o principima ulaganja, procedura kojom su uz to napravljene promene i procedura po kojoj su član fonda i BPK obavešteni o ovim promenama.

Član 4

Principi i direktive pri osnivanju Penzionih fondova

Pri osnivanju Penzionog fonda i formiranju propisa i pri sprovođenju programa penzija, obratiće se pažnja na sledeće principe i direktive:

a) Izdvajanje penzionih sredstava. Penzioni fond je odvojeni zakonski entitet od pokrovitelja. Penziona sredstva će konstantno biti izdvojena od sredstva pokrovitelja po pitanju svih stvari vezano za kontrolu, nadzor, ulaganje i upravljanje.

b) Primena finansijskog sistema. Penziona sredstva biće sačinjena od doprinosa nabavljenih od Penzionog fonda ili u ime zaposlenih i iz toga ulaganje prihoda. U slučaju penzija utvrđenog doprinosa, doprinosi uz uloženi prihod, bez troškova, sačinjavaće finansiranje penzija. Kod penzija utvrđene naknade, Penzioni fond mora napraviti raspored finansiranja. Penziona sredstva trebaju biti dostupna za nakupljanje na način koji će omogućiti Penzionom fondu da adekvatno isplati penziona obećanja. Dužnost pokrovitelja je da obavezno obezbedi da penziona obećanja ili obaveze budu finansirane onako kako se zahteva Uredbom o penzijama 14.11. Rezervisana knjiga ili obaveza zadržana od strane pokrovitelja za finansiranje Penzionog fonda nije dozvoljeno ili omogućena.

c) Reklamiranje i transparentnost. Penzioni fondovi će promovisati samo ciljeve Penzionog fonda za obezbeđivanje penzija a sredstva su uložena samo da se promovišu penzioni ciljevi. Administracija i upravljanje Penzionim fondovima mora biti obavljeno u najvećoj preciznosti koja zahteva od odbora direktora da obezbedi određene informacije i njihovo obelodanjivanje članovima fonda o sredstvima i njihovim osobitim pravima.

d) Nadzor. Ulaganje, nadzor i upotreba penzionih sredstava su podložni nadgledanju radi osiguravanja da se penziona sredstva koriste samo isplatu penzionih prava. BPK će voditi registar Penzionih fondova koji će biti dostupan za javnost tokom racionalnih radnih sati.

e) Zaključivanje udela članova fonda. Udeo članova fonda u Penzionom fondu je njegovo/njeno imovinsko pravo ali ovo imovinsko pravo im je dostupno samo za isplatu penzija kada on/ona dostignu životnu dob za penzionisanje, ranije penzionisanje ili invalidsku penziju kao propisima ovlašćena lica ili njegovi/njeni korisnici u slučaju smrti pre početka penzije.

Član 5 **Stupanje na snagu**

Ovo pravilo će stupiti na snagu 25. jula 2002. god.

Generalni direktor